

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2CoCsp/10/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8723200443
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8723200443.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Kataríny Krochtovej v spore žalobcu: PROFI CREDIT Slovakia, s. r. o., so sídlom Bratislava - Staré Mesto, Pribinova 25, IČO: 35 792 752, zastúpený JUDr. Pavlom Pospechom, advokátom so sídlom Senec, Lichnerova 23, IČO: 51 474 786, proti žalovanému: D. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom G., C. XXXX/XX, v spore o zaplatenie XXX,XX eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Poprad zo dňa 21.11.2023 č.k. 20Csp/7/2023-48, jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Nepriznáva stranám náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) rozhodol, cit.:

„I. Súd žalobu z a m i e t a.

II. Žalovaný má voči žalobcovi právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o ktorých súd rozhodne samostatným uznesením.“

2. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že na základe zmluvy o úvere zo dňa 22.11.2018 č. XXXXXXXXXXXXX, žalobca mal žalovanému poskytnúť bezúčelový úver v sume 1.000 eur, ktorý mal žalovaný splácať formou 36 pravidelných mesačných splátok po 36,78 eur, z toho suma 27,78 eur mala byť splátkou istiny a suma 9 eur splátkou úroku. Úroková sadzba bola určená na 19,24% ročne, termín splatnosti splátok bol určený k 24-tému dňu v mesiaci. RPMN úveru bola uvedená vo výške 20,94% a priemerná RPMN nebola v zmluve uvedená. Celkovo mal žalovaný ako dlžník žalobcovi uhradiť sumu 1.324,08 eur. Zmluva súčasne obsahuje údaj o uzavretí poisťovnej zmluvy na poistenie schopnosti dlžníka splácať úver a poistné mal žalovaný hradiť v sume 13 eur mesačne. Zo splátkového kalendára zo dňa 10.12.2018 súd zistil, že podľa údajov zo zmluvy o úvere mala mesačná splátka činiť celkovo sumu 36,78 eur a jednotlivé splátky boli splatné k 24. dňu v mesiaci počnúc mesiacom december 2018 až do mesiaca november 2021. Z prihlášky do poistenia súd zistil, že poistné k uzavretej úverovej zmluve mal žalobca dohodnuté rámcovou zmluvou č. XXX.XXX s poisťovateľom C. R. d.a.c., pričom poistné mal poisťovateľovi hradiť veriteľ-žalobca a žalovaný ako dlžník mal toto poistné hradiť žalobcovi. Splátka poistného predstavovala sumu 13 eur mesačne. Z informácie o RPMN súd zistil, že RPMN úveru bolo určené na 20,94%, priemerná hodnota RPMN predstavovala 14,70%. Z prehľadu odoslaných platieb súd zistil, že dňa 10.12.2018 bola na účet žalovaného odoslaná platba vo výške 1.000 eur. Z oznámenia o zosplatnení

zo dňa 06.10.2021 súd zistil, že žalobca žalovanému oznámil, že je v omeškaní so splátkami vo výške 149,34 eur už 74 dní a v prípade, že omeškanie ktorejkoľvek splátky bude trvať viac ako 90 dní a uplynie lehota 15 dní od doručenia oznámenia, stane sa splatným celý dlh žalovaného. Oznámenie bolo žalovanému doručené dňa 17.12.2021.

3. Vec právne posúdil podľa § 52 ods. 1 až 4, § 52a ods. 1, 2, § 53 ods. 1 až 6, § 54 ods. 1, 2, § 488 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, § 1 ods. 2, § 2 písm. a), b), § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení neskorších predpisov.

4. Konštatoval, že zmluva uzavretá medzi žalobcom a žalovaným je nepochybne spotrebiteľskou zmluvou aj v zmysle zákona o ochrane spotrebiteľa, pričom tento výklad je v súlade aj s komunitárnou úpravou ochrany spotrebiteľa v zmysle smernice Rady 93/13/EHS zo dňa 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch a v zmysle § 52 Občianskeho zákonníka. Spotrebiteľ z povahy veci v súčasných podmienkach šandardizácie produktov bežnej spotreby, ako aj zmluvných podmienok, má iba fiktívnu možnosť ovplyvniť podstatu zmluvných podmienok, ktoré sú mu zo strany dodávateľa predložené, pričom často vzhľadom na ich rozsiahlosť a použitú právnu terminológiu nemá možnosť, či už ich vôbec prečítať, resp. pochopiť ich obsah. Ide teda o zákonný zákaz používania neprijateľných podmienok, ktoré vyvolá právoplatné súdne rozhodnutie a dodávateľ je povinný zdržať sa ich používania. Ochrana spotrebiteľa sa týka iba formulárových zmlúv, ktoré sú uzatvárané na základe predbežne formulovaného zmluvného formulára, ktorý má dodávateľ vopred pripravený a ktorý používa v dvoch alebo viacerých prípadoch, pričom spotrebiteľ spravidla obsah zmluvy nemení. Musí byť bez akýchkoľvek pochybností ustálené, že účelom uvedenej právnej úpravy je poskytnutie ochrany spotrebiteľovi. Spotrebiteľ má byť totiž informovaný o výške úrokov z úveru a poplatkoch súvisiacich s úverom. Žalobca pritom ako dodávateľ má zákonnú povinnosť v zmluve o spotrebiteľskom úvere uviesť údaje o výške úrokov a poplatkov a to priamo v zmluve so sankciou straty práva na úroky a poplatky. Iba takáto informácia pre spotrebiteľa prispieva k transparentnosti trhu a umožňuje spotrebiteľovi poznať rozsah svojho záväzku. Žalovaný v predmetnom prípade však túto možnosť nemal. Uviedol, že úroková sadzba bola síce v zmluve uvedená a numericky vyjadrená číselnou hodnotou 19,24%, avšak uvedené nepredstavovalo reálne úročenie poskytnutej sumy, nakoľko suma úveru bola navyšovaná o poplatok za poistenie, čo pochopiteľne skresľuje výšku preplatenej sumy. Súd mal za to, že takýmto spôsobom sa žalovaný snaží „opticky“ presvedčiť spotrebiteľa o výhodnosti jeho ponuky, pričom reálne spotrebiteľ za poskytnuté peniaze uhradí viac, ako sa javí. Uvedená hodnota RPMN úveru vo výške 20,94% tiež nezodpovedá skutočnosti, nakoľko pri započítaní splátok poistného predstavuje v skutočnosti výšku 42,84%, čo znamená uvedenie skreslených a nepravdivých údajov v zmluve v neprospech spotrebiteľa. Dlžník tak nemal uhradiť celkovú sumu 1.324,08 eur, ale až 1.792,08 eur, teda o 468 eur viac. Súd v tomto smere poukazuje na právny názor vyslovený v rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19Co/142/2016 a na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1M Cdo/1/2009 zo dňa 31.07.2009, podľa ktorého: „Hoci maximálna výška úrokov (ako odplaty za užívanie požičanej finančnej čiastky) pri peňažných pôžičkách ani pri úveroch nie je žiadnym právnym predpisom limitovaná a je ponechaná výlučne na dohodu zmluvných strán, nie je neobmedzená. Dohoda o výške úrokov totiž musí byť v súlade s ustanovením § 39 Občianskeho zákonníka, teda nesmie sa priečiť dobrým mravom. Právny úkon postihnutý takouto vadou je absolútne neplatný. O takýto stav pôjde spravidla vtedy, ak dohodnuté úroky presiahnu mieru úrokov poskytovaných peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy.“ Pri dojednávaní úrokov pri peňažnej pôžičke koná v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje primeraný úrok bez ohľadu na to, že dlžník uzatvára zmluvu o pôžičke v situácii pre neho nepriaznivej. V súlade s dobrými mravmi je preto také konanie veriteľa, ktorý sa pri peňažnej pôžičke „uspokojí“ bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty (odmeny) zaužívanie požičanej istiny a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni „zhodnotiť“ obvyklým spôsobom. Nie je možné neprihliadnuť na skutočnosť, že dlžník uzatvára zmluvu o peňažnej pôžičke a dohodu o úrokoch z tejto pôžičky často práve z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník v takejto situácii poskytoval veriteľovi neprimerané až úžernícke úroky. Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom, je taká výška úrokov dojednaná podľa § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám, uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Uvedené konštatoval Najvyšší súd SR v rozsudku zo dňa 26.04.2012, sp. zn. 5Cdo/26/2011.

5. Dospel k záveru, že žalovaný okrem splátok úveru uhrádzal aj platby z titulu poistného. Súd je toho názoru, že poistná zmluva bola len umelo vytvorená žalobcom ako samostatná zmluva, aj keď je nadväzujúca na príslušnú úverovú zmluvu. V skutočnosti však je potrebné ju vnímať ako súčasť úverovej zmluvy, pretože predstavuje len spôsob splácania úveru formou osobných výberov splátok za službu ktorá bola viazaná na samotný poskytnutý úver. Jedná sa iba o doplnkovú službu ktorá mala byť poskytovaná zo strany žalobcu a to v priamej súvislosti s poskytnutým úverom. Minimálne tak uvedenú dohodu možno považovať za rozpornú s dobrými mravmi, keďže spotrebiteľ (žalovaný) mal platiť za túto službu odmenu vo výške predstavujúcej takmer polovicu poskytnutého úveru. Výška poistného sa teda odvíja od výšky úveru a to vedie k záveru, že žalobca takýmto spôsobom sa snažil opticky vyvolať dojem pomerne prijateľných podmienok, hoci tomu tak nie je. S poukazom na § 39 Občianskeho zákonníka súd teda uvedenú poistnú zmluvu považoval za absolútne neplatnú pre rozpor s dobrými mravmi. Navyše žalobca nepreukázal, že za žalovaného poistné aj skutočne hradil.

6. Na základe uvedeného mal za nepochybné, že ustanovenia zmluvy o úvere v časti príslušenstva vo forme úroku a poplatku za poistenie sú neplatnými ustanoveniami, zmluva o úvere neobsahuje správny údaj o RPMN, a preto je potrebné úver považovať za bezúročný a bez poplatkov. Pokiaľ teda žalobca žalovanému poskytol úver v skutočnej sume 1.000 eur, úver je potrebné považovať za bezúročný a bezpoplatkový a žalovaný uhradil celkovo splátky vo výške 1.575,12 eur (ako uviedol žalobca v žalobe), nárok žalobcu bol uhradenými splátkami uspokojený, dokonca vo vyššej miere. Z uvedeného dôvodu súd žalobu ako nedôvodnú zamietol.

7. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

8. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalobca, ktorý uviedol, že dôvody, pre ktoré poistné nie je súčasťou nákladov spojených s úverom, vyplývajú z toho, že poistenie je dobrovoľné a nie je podmienkou na to, aby klient úver získal. Poukázal na prihlášku do poistenia, ktorú klient podpísal dňa 22.11.2018 a priamo z jej textu vyplýva, že žalobca nevyžaduje poistenie schopnosti splácať úver ako podmienku uzavretia zmluvy o úvere, jej plnenie a poskytnutie úveru. Z textu prihlášky je zrejmé, že žalobca pristúpil do poistenia uzavretého na základe rámcovej zmluvy medzi spoločnosťou PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o. a poisťovňou. Dôležitý je obsah zmluvy, z ktorého vyplýva, že poistenie nie je nutné pre získanie úveru. Klient môže kedykoľvek žiadať o zrušenie poistenia. Súčasne aj nezaplatenie náhrady poistného je dôvodom pre vypovedania poistenia týkajúceho sa klienta. Poukázal na § 2 písm. g) zákona č. 129/2010 Z.z., ktorý definuje pojem celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom. Uviedol, že uzavretím poistenia získanie úveru nikdy podmienené nebolo. Uzavretie poistenia nebolo predpokladom pre získanie úveru, čiže v zmysle uvedeného ustanovenia zákona nebol dôvod ani pre záver, aby bolo súčasťou celkových nákladov a výpočtu RPMN. Navrhol, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobe vyhovie.

9. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok v zmysle zásad vyplývajúcich z § 379 a nasl. zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len CSP, spolu s konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu dôvodné nie je.

10. Žalobca namietal voči záveru súdu o potrebnosti do celkovej výšky nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom zahrnúť aj splátky poistenia úveru, ktorá skutočnosť má vplyv na výšku ročnej percentuálnej miery nákladov (RPMN) zmluvy. Žalobca dôvodil v odvolaní, že poistné nie je súčasťou celkových nákladov spojených s úverom, pretože poistenie bolo dobrovoľné a nebolo podmienkou poskytnutia úveru.

11. Pokiaľ ide o otázku dobrovoľnosti, resp. nedobrovoľnosti poistenia, pri posúdení ktorej súd prvej inštancie dospel k záveru o nedobrovoľnom poistení schopnosti splácať úver a teda o potrebe zahrnúť do výpočtu RPMN aj mesačnú splátku náhrady poistného (13 eur), odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie túto otázku posúdil správne a odvolacie námietky žalobcu nie sú opodstatnené. Do celkovej výšky nákladov spotrebiteľa/žalovaného mali byť zahrnuté aj splátky poistenia úveru. Podľa explicitnej úpravy v § 2 písm. g.) zák. č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere, sa poistné do celkových nákladov spojených s úverom, ktorých ročným vyjadrením je RPMN, zahŕňa len za predpokladu, že spotrebiteľ musí navyše uzavrieť zmluvu o poskytnutí takejto doplnkovej služby, aby získal spotrebiteľský úver, alebo aby ho získal za ponúkaných podmienok.

12. Bolo teda dôležité skúmať otázku dobrovoľnosti uzavretia tejto poisťnej zmluvy. Okolnosť preukázania dobrovoľnosti pristúpenia spotrebiteľa na doplnkovú službu, a to nielen z hľadiska vo formulárovej zmluve deklarovaných dojednaní, ale predovšetkým v materiálnom ponímaní, v spore zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy zaťažuje dodávateľa (princíp "v pochybnostiach v prospech spotrebiteľa). V tejto pozícii musí dodávateľ tvrdiť a preukázať skutočnosti odôvodňujúce záver, že spotrebiteľ mal za rovnakých podmienok reálne na výber aj alternatívu, úver bez doplnkovej služby, a že práve v takejto konštelácii k uzavretiu zmluvy upravujúcej druhú z alternatív pristúpil. To nevyhnutne predpokladá objektivizáciu tej skutočnosti, že spotrebiteľ bol o týchto, z pohľadu úverových podmienok rovnocenných alternatívach náležite informovaný, a to spôsobom, ktorý pri predpoklade priemerných rozumových schopností spotrebiteľa nepripúšťa vážnejšie pochybnosti o prítomnosti jeho skutočnej vôle pri podpise formulárovej zmluvy aj v tejto jej časti. Náhľad preceňujúci význam v zmluve prejavenej vôle, či vyhlásenia spotrebiteľa - o dobrovoľnosti pristúpenia na poistenie nevynímajúc, opomína samotnú podstatu spotrebiteľskej ochrany, spočívajúcu na premise, že spotrebiteľovi nečestné nevýhodné podmienky predovšetkým nemožno predkladať a pokiaľ tak dodávateľ urobí, koná nepoctivo a musí byť uzročený s tým, že na takéto neprijateľné podmienky súd neprihliadne bez ohľadu na to, či a do akej miery sa spotrebiteľ tou - ktorou podmienkou zaoberal (porovnaj rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6CoCsp/11/2021).

13. V zmysle vyššie uvedeného bol žalobca povinný tvrdiť skutočnosti a argumentovať, že žalovaný ako spotrebiteľ mal za rovnakých podmienok reálne na výber zvoliť si jednu z dvoch alternatív - úver s poistením alebo úver bez poistenia. Žalobca v odvolaní poukazoval na to, že žalovaný podpísal prihlášku do poistenia schopnosti splácať úver, z textu ktorej vyplýva, že poskytovateľ úveru nevyžaduje poistenie ako podmienku uzavretia zmluvy o úvere a poskytnutia úveru, že žalovaný pristúpil do poistenia založeného rámcovou zmluvou dobrovoľne a kedykoľvek mohol požiadať o jeho zrušenie. Pokiaľ ide o prihlášku do poistenia, je pravdou, že tak ako to uviedol žalobca v odvolaní, žalovaný podpísal prihlášku (predloženú a vopred pripravenú žalobcom), prihláška obsahuje vyhlásenie žalobcu ako poistníka, že pristúpenie do poistenia na základe podpísania prihlášky nie je podmienkou uzavretia zmluvy o úvere, obsahuje vopred naformulované prehlásenie žalovaného ako poisteného, že súhlasí s tým, že PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o. ako poistník uzatvoril s poisťovateľmi (MetLife Europe d.a.c. a MetLife Europe Insurance d.a.c.) na základe rámcovej poisťnej zmluvy v jeho prospech poistenie, avšak je zjavné, že týmto spôsobom žalovanému nebol úplne rovnocenne s predloženým variantom uzavretia, resp. pristúpenia k poisteniu schopnosti splácať úver, predložený aj variant výslovne mu umožňujúci odmietnuť poistenie. Nebola mu teda reálne predložená možnosť voľby, možnosť zvoliť si variant „nepoistenia“. Žalovaný si mohol zvoliť len medzi podpísaním žalobcom mu predloženej prihlášky do poistenia alebo jej nepodpísaním, nemal reálne možnosť „odmietnuť poistenie“, žalobca ako dodávateľ mu takú možnosť voľby nedal. Možnosť takejto voľby nebola žalovanému predstretá ani v ďalšom, žalobcom vopred pripravenom formulári Žiadosť o poskytnutie spotrebiteľského úveru. Tak žiadosť o poskytnutie spotrebiteľského úveru ako i prihláška do poistenia, ale i zmluva o spotrebiteľskom úvere, tieto všetky dokumenty boli vopred pripravené a naformulované žalobcom, žalovanému predložené a ním podpísané v jeden a ten istý deň 22.11.2018, čo vzbudzuje vážne pochybnosti, aj napriek tvrdeniam žalobcu o dobrovoľnosti poistenia schopnosti splácať úver, o akejkolvek možnosti žalovaného odmietnuť poistenie.

14. Odvolací súd má za to, že závery súdu prvej inštancie, ktorý za zistených okolností vyhodnotil poistenie schopnosti splácať úver ako povinné a teda zvyšujúce náklady spotrebiteľa spojené s poskytnutím úveru, sú správne a argumentácia žalobcu ich nevyvracia. Z daného dôvodu poistné malo byť započítané do výpočtu výšky RPMN. Už samotná skutočnosť, že pri výpočte RPMN žalobkyňa nezahrnula náhrady poistných plnení do celkových nákladov úveru, má za následok nesprávnosť RPMN. Z uvedeného dôvodu je potrebné úver považovať za bezúročný a bezpoplatkový v zmysle § 11 ods. 1 písm. d) zák. č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy.

15. Je teda nesporné, že vyhodnotiac úver poskytnutý vo výške 1.000 eur za úver bezúročný a bez poplatkov, zohľadniac už žalovaným zaplatenú sumu 1.575,12 eur, ja žalobcom uplatnený nárok nedôvodný a správne preto súd žalobu ako nedôvodnú zamietol.

16. Na základe všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd v zmysle § 387 ods. 1 CSP rozsudok ako vecne správny potvrdil.

17. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách konania bola skutočnosť, že žalovanému ako úspešnému účastníkovi v odvolacom konaní trovy nevznikli a žalobca vzhľadom na výsledok tohto konania nemá právo na ich náhradu.

18. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).